

oktober 1893

SENDER

Emil Hannover

RECIPIENT

Johan Rohde

FACTS

Document type:

Letter

Language:

Dansk

Date explanation:

Brevet er ufuldstændigt; mangler sin begyndelse. Hannover beder i brev dateret 21/10-1893 Rohde om at brænde hans forrige brev. Det kan være dette ufuldstændige brev, der menes. I sit brev à 23. oktober 1893 svarer Rohde på Hannovers bekymringer angående ansættelsen ved Kunstindustrimuseet, som diskuteres her.

Mentioned people:

Henry de Groux

Eugène Delacroix

Maurice Denis

Victor Hugo

Pietro Krohn

Gustave Moreau

Richard Muther

Célestin Nanteuil

Edmond Sagot

Jan van Eyck

Léon Vanier

Oscar Wandel

Johan Peter Wildenrath

Margrethe Wildenrath-Krabbe

Archive:

Den Hirschsprungske Samling

TRANSCRIPTION

[3]

Byer. Jeg er aldrig paa denne Rejse bleven saaledes greben, som jeg i sin Tid blev det i Italien.

Jeg har næppe et Minut glemt, at jeg var "Kunst-historikeren", og at jeg var kommen her for at udfylde Huller i mine Kundskaber. Min Note-bog var mig aldrig ude af Haanden. Men i det sixtinske Kapel var jeg mange Gange og glemte altid at skrive. Men naar man blot vil lade være at hævde den nederlandske Kunsts Side-stilling med den italienske, saa er den jo dejlig, og navnlig v. Eyck er Himlene nær.

Her i Paris driver jeg om saa temlig uden Kompas. Jeg har forsøgt at skrive noget og har opgivet det og søger nu blot at faa det mest mulige set. Jeg er meget i Kobberstiksamlingen og meget i Louvre, meget paa Quayerne (hvor der intet er at finde) og aldrig paa Caféer. Jeg studerer lidt af alt mellem Himmel og Jord, thi jeg har den Forudfølelse, at det bliver sidste Gang for lange Tider, jeg er ude at rejse. Jeg har gjenoptaget gamle Studier over Keramik i Cluny og Louvre for at have noget at tære paa, naar jeg kommer hjem; jeg har studeret Afficher hos Sagot og Henry de Groux hos Vanier; jeg har skrevet til Denis for at faa Lov at se hans Arbejder; jeg spekulerer paa Gustave Moreau; har gennemgaaet Hugos Tegninger i Nationalbibliotheket og katalogiseret Celestin Nanteuil. Det er fremdeles Delacroix, der optager mig, og jeg skal i Lag med meget, meget andet; det er

[4]

først tiende Dag i Dag, jeg er her, og i tre Maaneder haaber jeg at kunne holde ud. Det ser forresten meget sort ud for mig i Fremtiden, og jeg er sommetider ved at tabe Modet. Jeg faaer nemlig efter al .g Sandsynlighed ingen Stilling ved Museet.

De ved, jeg i sin Tid besvarede en Forespørgsel om mine Vilkaar for Overtagelsen af Bibliothekarpladsen derhen, at jeg vilde have 1000 Kroner for et nærmere bestemt Antal Arbejdstimer og under Forudsætning af en Assistent ved min Side. Man fandt den Gang Forlangendet meget beskedent. Men efter at være komne under Vejr med Aarsagen til min Ansøgning om denne Plads har d'Hrr. formodentlig tænkt sig det sandsynligt, at jeg maatte modtage ethvert Slags Tilbud, og det Tilbud, jeg forleden Dag modtog fra dem, gik ud paa, at jeg for disse 1000 Kroner ikke alene skulde være Bibliothekar uden Assistent, men ogsaa gjøre Tjeneste som Museets Assistent. Jeg fandt Tilbudet saa sjofelt, at jeg ikke vilde have respekteret mig selv, om jeg havde modtaget det, og jeg svarede ganske kort, at jeg afslog det paa det mest bestemte, da jeg betragtede det som et Brud paa alle Ord og Aftaler. Naa, saa fik jeg omgaaende Brev fra Krohn, at han

[5]

endnu haabede, jeg vilde modtage Tilbudet, men at han i modsat Fald vilde søge at udvirke, at jeg alligevel blev ansat som Bibliothekar paa de oprindelige Vilkaar. Jeg agter ikke at røre mig mere i denne Sag, og d'Hrr. maa nu komme til mig, hvis de endnu ønsker mig til Museet.

Af flere Glæder, jeg har haft, kan jeg nævne den, at Wandel har udtalt sin Misfornøjelse over Billederne i min Bog.¹ Jeg antager, denne har kostet mig rigelig dobbelt saa meget, som Kunstforeningen har givet mig for den, saa det var mig virkelig umulig at tilbyde Foreningen at give den Fotogravurer i Stedet for Zinkætsninger, hvis uheldige Egenskaber vi nemt kan enes om. Men

Wandel taler i sit Brev med Angst om, hvad "Medlemmerne vil sige". Jeg har anbefalet ham at svare, at de virkelig ikke kan forlange noget bedre for den ene Krone, som hvert Exemplar koster Foreningen, og at endelig er der jo da ogsaa foruden Billederne Texten. Anden Korrektur af Muthers Artikel² er ved et Tilfælde, der ligner en Tanke, ikke kommen mig i Hænde. Hæftet er allerede under Trykning og skal udkomme i Slutningen af denne Maaned. Jeg vil foretrække at anmelde det i "Politiken" frem for at oversætte det.

[6]

À propos om samme Blad, saa omtaler De det altid, som om det var mig, der var Bladets Redaktør. Herregud, jeg har en Gang "haft den Ære etc."; det er vist desværre meget tvivlsomt, om jeg har den mere. Forresten begriber jeg ikke, man ærgrer sig mere over, hvad der staar i "Politiken" end i hver anden Avis; mit Hjærte banker i hvert Fald ikke mere for dette Blad, som jeg hver Dag faaer tilsendt og næsten aldrig læser. – Fra min lille stakkels Frue triste Breve. W. modsætter sig Skilsmissen og vil ikke en Gang betale hendes Ophold paa Hotellet. Jeg holder meget af hende. Gaa nu ikke efter dette Brev, hvis Stemning maaske ikke er videre lystig, ud og fortæl Folk om den fortvivlede Mand, jeg er. Der er ikke noget saa ydmygende for mig som "Folks" Medlidenhed med mig. For Dem skal jeg ikke gjøre en Røverkule af mit Hjærte efter at have .aabnet det saa ganske for Dem, men andre skal ikke vide andet, at jeg befinder mig, som jeg altid har befundet mig og er paa ret Køl igjen.

Skriv snart til mig igjen. Deres Breve er
Manah i min Ørken.
Deres hengivne
Emil Hannover

¹ Emil Hannover "Maleren Christen Købke. En studie i dansk kunsthistorie", Kunstforeningen, 1893.

² Der er sandsynligvis tale om Georg Hirth og Richard Muther "Meister Holzschnitte aus vier Jahrhunderten", G. Hirths Kunstverlag, 1893.

Byer. Jeg er aldrig paa denne Rejse bleven
saalædes grebet, som jeg i sin Tid blev det i Italien.
Jeg har næppe et minut glemt, at jeg var "kunst-
historiker", og at jeg var kommen her for at
indsøge Høllen i mine Kunstskaber. Min Note-
bog var mig aldrig rødt af Maanten. Men i det
italienske Kapel var jeg mange Gange og glemt
altid at skrive. Men naar man blot vil have
være at have den nederlandske Kunsts Tid-
stilling ved den italienske, saa er den jo
rigtig, og navnlig v. Bygget er Himmelen mere.

Her i Paris driver jeg om saa temmelig uden
Kampas. Jeg har forsøgt at skrive noget og har
opgivet det og søger nu blot at faa det mest
mulige set. Jeg er meget i Kobberstiksamlingen
og meget i Louvre, meget paa Châteaugerne (hvor
der intet er at finde) og aldrig paa Caféer. Jeg
studerer lidt af alt mellem Himmel og Jord,
thi jeg har den Følelse, at det bliver
sidste Gang for lange Tider, jeg er rødt at rejse.
Jeg har gjenoptaget gamle Studier over Keramik
i Elzving og Louvre for at have noget at tale
paa, naar jeg kommer hjem; jeg har studeret
afficher hos Fayet og Henry de Graux hos
Vauvrie; jeg har skrevet til Denis for at faa
Lor at se hans Arbejder; jeg spejler
paa Gustave Moreau; har gjenne-
taget Teyssieres Nationalbibliothek og
katalogiseret Celestin Nanteuil. Det er
franseser Delacroix, der optager mig, og jeg
skal i Dag med meget, meget andet; det er

1
først tiende Dag i Dag, og er her, og i tre
maanedes haaber og at kunne holde ud.

Det ser forresten meget sort ud, for
mig i Fremtiden, og jeg er sammestid med
at tabe modet. Jeg faar nemlig efter al
den Sandsynlighed ingen Stilling med Musesk.
Da vel, og i sin Tid besvarede en forespørgsel
om mine Villkaar for Overtagelsen af Bibliot.
Altkapelskassen derhen, at jeg vilde have 1000
Kroner for et nærmere bestemt Antal Ar-
bejdstimer og under Forudsætning at en
Assistent ved min Side. Man fandt den
gang Forlangendet meget beskedent. Men
efter at være kommen under Vejrs med den
sagen til min Ansøgning om denne Plads
har D^r H^r. formentlig tænkt sig det
sandsynligt, at jeg maatte modtage et
hvert Slags Tilbud, og det Tilbud, jeg forleden
Dag modtog fra den, gik ud paa, at jeg
for disse 1000 Kroner ikke alene skulde
være Bibliothekar i den Assistent, men
ogsaa gøre Tjeneste som Musesk. Assistent.
Jeg fandt Tilbudet saa sjofelt, at jeg ikke
vild have respekteret mig selv, om jeg
havde modtaget det, og jeg svarede ganske
kort, at jeg afsløj det paa det mest
bestemte, da jeg betragter det som et Brev
paa alle Ards og Aftaler. Naa, saa fik
jeg omgaaende Brev fra Krohn, at han

5
end min haabede, is vilde mottage tilføjet, men
at han i mædet talte vilde, søge at indvirke,
at is alligevel blev ansat som Bibliotekar
paa de oprindelige Villkaar. Is efter ikke at
være mig mere i denne Sag, og d' Hørs. maa min
hømmel til mig, hvis de end nu ønsker mig
til mædet.

af flere Glæder, is har haft, han is nævnte der,
at Wandsel har udstalt sin misforståelse
over Billeterne i min Bog. Is antager, denne
har kostet mig rigtig sørbelt saa meget,
som Kunstforeningen har givet mig for den,
saa det var mig virkelig ærinde at tilkøbe
Foreningen at give dem Fotogrammer i
Stedet for Zinkatsninger, hvis uheldige
Egenskaber vi nemt kan ses om. Men
Wandsel taler i sit Brev med Angst om, hvad
Medlemmene vil sige. Is har anbefalet
ham at sige, at de virkelig ikke kan for-
lange noget bedre for den ene Krone, som hvert
Exemplar koster Foreningen, og endelig en
jo da ogsaa for de Billeternes Tekster.

Anden Korrektur af Nythørs Artikel
er ved et Tilfælde, der ligner en Tanke, ikke
kommen mig i Hende. Hæftet er allerede
under Trykning og skal udkomme i Slutningen
af denne Maaned. Is vil fortælle at an-
melde det i "Politikeren" frem for at oversætte
det.

6

11.

À propos our samme Blad, som antaler
 De det altid, som den der var mig, der var
 Bladets Redaktør. Herregud, jeg har en gang
 "haft den Øre etc."; det er vist der være
 meget trivselst, om jeg har den mere.
 Forresten begriber jeg ikke, man erpre sig
 mere over, hvad der staaer i Politikkens end
 i hver anden Avis; mit Hjerte banker
 i hvert Fald ikke mere ~~for~~ for dette
 Blad, som jeg hver Dag faar tilsendt og
 næsten aldrig læser. —

Ha min lille stakkels lille triste Brev.
 W. mofættier sig Skilsmissem og vil ikke
 en gang betale hendes Ophold paa Hotellet.
 Jeg holder meget af hende.

Gaa nu ikke efter dette Brev, hvis
 Stemmning maaske ikke er videre lystig, til
 og fortæl Folk om den fortrivlede mand,
 jeg er. Der er ikke noget saa ydmygende for
 mig som "folks" mellemherhet mod mig.
 For dem skal jeg ikke gøre en Røverbuk
 af mit Hjerte efter at have faaet det
 saa ydmygende for dem, men andre skal ikke
 vide andet, at jeg besøger mig, som jeg
 altid har besøgt mig for paa det Køl
 ippin.

Skriv snart til mig ippin. Deres Brev er
 manak i min Gæben.

Deres hengivne

Emil Marmann